Glodar nad humkom - Miloje DonÄ•iÄ‡ u KruÅ¡evcu

Autor Ljuba
Thursday, 05 November 2009
Poslednji put aÅ¾urirano Friday, 06 November 2009

Miloje DonÄ•iÄ‡ u Beloj Sali KCK 05.11.2009. godine u Beloj sali KCK, u organizaciji Kulturnog centra KruÅ¡evac, predstavljena je knjiga Miloja DonÄ•iÄ‡a *GLODAR NAD HUMKOM*. O knjizi su govorili dr. Branko RistÄ‡, Jelena ProtiÄ‡ PetronijeviÄ‡, Miki SaviÄ‡- direktor Pokrijinskog kulturnog centra KIM, dok je autor o svom stvaralaÅ¡tvuÂ govorio svojimÂ stihovima.

Prezentaciju koja je veoma uspeÅ¡no upotpunila sadrÅ¾ajno veÄ•e, kreirala je Jelena IvanoviÄ‡, a program su realizovali Marko ViÅ¡njiÄ‡ i Verkan GvozdenoviÄ‡.

Miloje DonÄ•iÄ‡

Å½UTA KUÄ†A U TROPOJI

U Tropoji kuÄ‡a Å¾uta
Grozne izbe, lanci i Ä•engele
Leden kofer, crni osmeh pokraj puta
Zelen mantil, mlad Mengele.
Lampa stona, svetli rebro, vrh plafona
Jedni zjape pokraj urne
A SveviÅ¡nji, kroz kreÄ• kobni lupu nosi
Druge Å¡krinje Ä•eka, slepa zvezda, dva oteta veka.

Rida ogrlica oko vrata
Nanizane oÄ•i i zubiÄ‡i skaÄ•u
OseÄ‡aju zadah brade svog dÅ¾elata
Tako sami, probuÅ¡eni, tamna brda Å¾vaÄ‡u.

Bubreg Save Å¡umara
Sad moÅ¾da negde na jahti u Pacifiku
Zarobljen u utrobi neznanoj odmara.
Sad je moÅ¾da poÅ¡tareva glava
Bilijarska kugla, u prvom pesku iza ugla.

Sad je moÅ¾da na nekoj Ä•uki skelet geometra
Orlova sivih mamac
VeÄ•ni prkos i kod grobnog vetra
Pukotina MleÄ•nog puta, planetarni samac.

U praznome sefu vlaÅ¾ne oÄ•i Svetog Petra
Ni po suncu ni po satu ne meri se viÅ¡e vreme
Pregrade duboke i hladne, na ceni je srpska jetra
Svet odzvanja, ambis eha, u orbiti raspareno pleme.Â

NOVA KNJIGA MILOJA DONÄŒIÄ†A Â Iz izdavaÄ•ke kuÄ‡e Hvosno(Dom kulture Sveti Sava Istok), iz bibliotekeÂ Hrastovi iznikla je ove 2009.godine nova kwiga Miloja DonÄ•iÄ‡a zastraÅ¡ujuÄ‡eg naslova: Glodar nad humkom. Sa predgovorom Dragomira Kosti}a indikativno naslovljenim Fenomen DonÄ•iÄ‡ i pogovorom Milana NenadiÄ‡a,Â uz komentareÂ Svetislava VlahoviÄ‡a, Sava Putnika, DragiÅ¡e BojoviÄ‡a i Karlosa Sarage, knjiga nam donosi raspoznavanje i do sada najpotpuniju sliku stvaralaÅ¡tva ovog nepotkupljivog pesnikaÂ osobenog rukopisa. U Å¡est poglavlja koja nose opominjuÄ‡e naslove, Miloje DonÄ•iÄ‡ se drÅ¾i unakrsno rimovane forme u katrenima, saÂ malim odstupanjima u broju strofa i sa jako izraÅ¾enim oseÄ‡anjem za metriku, ritam i melodiju. Ali treba pomenuti i izbor reÄ•i, reklo bi se, vrlo briÅ¾ljivo saÄ•injen u okviru zahtevnog zadatka rimovane poezije. Ipak, primetiÄ‡emo crni sneg, crnu omoriku, crne zvezde, crnu decu,crnog Deda Mraza,crni sud,crno konaÄ•iÅ¡te, crne krpe,crni kaput, crni dim, crni sendviÄ•, crnu bombonjeru, crni Beograd, crnu gimnaziju, crnu Rusiju- beskompromisno iskazivanje crnila viÄ‘enog u dogaÄ‘ajima savremenog sveta u rasponu od Kopaonika do Himalaja , od PriÅ¡tine do Menhetna i nazad- u istoriju- do Zejtinlika i Boja na ÄŒegru. NaiÄ‡i Ä‡emo i na tamni otvor, tamnu dubinu, tamno drvo, tamna brda, tamni univerzitet, smrknuto lice, mraÄ•ne travkeÂ ali iÂ na bele Ä•amce, belo staklo, beli mermer , belu glavu, bele padine kao kontrast i nedeljivi negativ crno-belog filma u koji nas DonÄ•iÄ‡ uvodi. Pri tome pesnikÂ ne misli na Ä•itaoca, ostaÄ‡e do kraja onaj ko ima stomakÂ za gorki osmeh i gorke otkose, za kiseli vonj Evrope i za scenu pacova na groznom klaviru. DonÄ•iÄ‡a vodi njegov impuls, on gazi tragom istine, okreÄ‡e nam drugu stranu medalje, pokazuje ono Å¡to ne Å¾elimo da vidimo, Å¡to se deÅ¡ava iza scene, pa kako nam bude. Ima u tom crno-belom filmu ponekad i malo boje, kao u prvoj pesmiÂ Â ove knjige Å½uta kuÄ‡a u Tropoji, aÂ kuÄ‡a te boje postajeÂ simbol najsurovije neÄ•oveÄ•nosti trgovine

ljudskim organima zarobljenika-Srba. Ide DonÄ•iÄ‡ i tragom dnevnih vesti, novinskih naslova, opominjuÄ‡i koliko je svet krenuo u sunovrat. Crveni konopac je deo upadljive, jezive slike stradanja deteta u pesmi Srpsko dvoriÅ¡te u Gornjem Orahovcu.   Pesnik se stalno sluÅ¾i metonimijom, stilskom figurom zamene imena, ali i metaforom, alegorijom, ironijom, groteskom, sarkazmom. ÄŒitava knjiga je u simbolima i prenesenom znaÄ•enju pa je potrebno poznavanje istorije i politiÄ•kih dogaÄ‘aja da bi se deÅ¡ifrovale pojedine pesme ili shvatile aluzije. Ne bi bilo pogreÅ¡no reÄ•i da je svetsku politiÄ•ku scenu DonÄ•iÄ‡ preneo u ovu knjigu i prikazao je na svoj naÄ•in, slikajuÄ‡i ekstreme, ne obaziruÄ‡i se na diplomatske pomirljivosti iÂ kompromise, dosledan samom sebi.   Iz perspektive Ä•oveka izmeÅ¡tenog iz svoje kuÄ‡e i svog dvoriÅ¡ta, iz svog Å¾ivota, on piÅ¡e kao da nema Å¡ta da izgubi sem istine.Â Â Kao posmatraÄ•-pesnik, (a ponekad i uÄ•esnik) on prikazuje svoje viÄ‘enje i neprestano opominje. I naravno, zapitaÄ‡emo se, ima li izlaza, gde je svetlo, pravda, gde je Bog u DonÄ•iÄ‡evoj knjizi? PotraÅ¾iÄ‡emo odgovor u pesmiÂ Gospode skrati spisak, promeni stranu, gde pesnik opominje, moli i razgovara sa Bogom. Ili u pesmi Patrijarh srpski Pavle u tramvaju, vera se prepoznaje kao sjaj usamljenog krsta.Ili kao treptaj lampe sa monaÅ¡kog brega, jedinog svetla u pesmi Kiseli vir koja predstavlja kritiku evropskog novog doba.   Bavi se DonÄ•iÄ‡ i putovanjem Vladike Nikolaja preko LamanÅ¡a ali i nesuÄ‘enim putovanjemÂ Rastka PetroviÄ‡a i Apolinera tragiÄ•nim Titanikom. PiÅ¡e i o sabraÄ‡i pesnicima kosovskim i o zajedniÄ•kim lutanjima na nesigurnim prostorima. UÂ pesmi Barka za Lazara VuÄ•kovi}a prepoznajemo pogibiju poznatog kosovskog pesnika u vodama Ohridskog jezera i odgovor na pesmu Radeta ZlatanoviÄ‡a:Ustani Lazare. Ima joÅ¡ neobiÄ•nih, skrivenih priÄ•aÂ u ovoj knjizi Miloja DonÄ•iÄ‡a. To su priÄ•e o svetu kojem Å¾ivimo pretoÄ•ene u poeziju. Ne dajte da vas uplaÅ¡i naslov, izborite se sa njim i naiÄ‡i Ä‡ete na dobru poeziju svetski priznatog pesnika. Nadamo se da Ä‡e i u srpskoj kulturi dobiti ono mesto koje mu pripada.Â Â Â Â Â Â Â Â Â Â Â Â Â Â Â Â
Jelena ProtiÄ‡-PetronijeviÄ‡

(C) Miloje DonÄ•iÄ‡

Jelena ProtiÄ‡-PetronijeviÄ‡, Miloje DonÄ•iÄ‡, Branko RistiÄ‡ i Miki SaviÄ‡

Dok je Zapis tu vredi se boriti za svoje...

i stremiti visovima...

Dr. Branko RistiÄ‡ je imao veoma anilitiÄ•no i sveobuhvatno izlaganje o knjizi i autoru

Kao i Miki SaviÄ‡

Branko RistiÄ‡ i Radoje SaviÄ‡

Miloje DonÄ•iÄ‡ i Ljuba ObradoviÄ‡

Miloje DonÄ•iÄ‡, Ljuba ObradoviÄ‡ i Miki SaviÄ‡

Momir DragiÄ‡eviÄ‡, Miloje DonÄ•iÄ‡ i NebojÅ¡a LapÄ•eviÄ‡

Svi su Å¾eleli autogram od Miloja DonÄ•iÄ‡a

PRIÅ TINA

Do pojasa joj smeÄ‡e
Zvuk crnih telefona
Promajne glave i tuÅ¾no drveÄ‡e
Kroz tamnu ruÅ¾u jauk mikrofona.

Sluge u nevidljivom odelu
StoleÄ‡e u Ä•voru vezano drÅ¾e
Spavaju kockari na praznom stolu
Po smradu istorije Å¾ute se viju mreÅ¾e

. Na platou mrtva se kotrlja jabuka
OÄ•i deÄ•aka za pustom zveÄ•kom jure

Bolno se diÅ¾e nit pauka
Sa tornja propasti volovi Å¾mure.

Ulicom sirotinja grakÄ‡e snagom celom
I sve gmiÅ¾e crnom trakom
Jedni pod belim, drugi pod crnim orlom
A svi pod grobnom rukom.

(C) Miloje DonÄ•iÄ‡